

UDK 811.163.4*3'35
DOI 10.33669/KJ2018-29-04
rad primljen: 9. 11. 2018.
rad prihvaćen: 10. 12. 2018.

PREGLEDNI RAD

AIDA KRŠO

viša stručna saradnica, mr. sc.
Institut za jezik Univerziteta u Sarajevu
aida.krso@izj.unsa.ba

GENITIV MNOŽINE IMENICA ŽENSKOG RODA E-VRSTE – NORMA I JEZIČKA PRAKSA

Sažetak: Nakon kraće komparativne analize pravopisnih normativa bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika konstatirane su izvjesne normativne nedosljednosti u oblicima genitiva množine imenica ženskog roda. Upravo te neujednačenosti unutar jedne norme, kao i razlike između sve tri standardnojezičke norme koje su u upotrebi u Bosni i Hercegovini, mogu biti izvor nejasnoća u svakodnevnoj jezičkoj praksi. S druge strane, uočeno preferiranje određenih oblika genitiva množine u svakodnevnoj jezičkoj praksi može biti i smjernica u procesu standardizacije.

Ključne riječi: genitiv množine, deklinacija, imenice, norma, jezička praksa, suglasnički skup, nepostojano *a*.

Uvod

Imenice ženskog roda e-vrste koje se završavaju suglasničkom skupinom, u sva tri jezička standarda, mogu imati normirana dva načina tvorbe genitiva množine: s nastavkom *-a* (i s nepostojanim *a*) i s nastavkom *-i* (Jahić i dr. 2000: 210; Mrazović i dr. 1990: 231; Piper i dr. 2015: 89; Barić i dr. 1979: 94–95). Uvidom u normativna rješenja za genitiv množine ove vrste imenica želimo uporediti ponu-

đena rješenja, a zatim i koliko su normativi usklađeni, a kroz analizu odabranog korpusa imat ćemo pregled odabira nastavaka genitiva množine u bosanskoj jezičkoj praksi. Cilj ovog rada jeste: 1) konstatirati šta nalažu pravopisna i gramatička norma, 2) utvrditi koji su oblici frekventni u standardnojezičkoj praksi, 3) ponuditi istraživanje na konkretnim primjerima čiji će rezultati moći doprinijeti procesu standardizacije i preciziranju normativnih rješenja. Bilo bi korisno, nakon uvida u normative i korpus, uraditi i istraživanje u dijalektima i prepoznati razloge mogućih razilaženja. Potrebno je u širem smislu sagledati proporcionalnost između oblika koji su češće u upotrebi u odnosu na pravopisnu i gramatičku normu. Tek poslije šireg istraživanja mogli bi se iznaći modeli za revidiranje samih normativnih postavki, odnosno jasan obrazac za pravilne upotrebne vrijednosti različitih jezičkih oblika. Rezultati ovih istraživanja mogu biti smjernice za nova normativna rješenja. U tom smislu prepoznaje se korisnost i značaj ovog rada u kojem će se korištenjem različitih metoda moći prepoznati frekventnost izbora određenog oblika genitiva množine u različitim funkcionalnim stilovima u jezičkoj praksi.

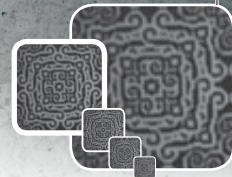
Metode istraživanja

Istraživanje je podijeljeno u četiri faze: prva faza jeste odabir korpusa; druga faza je određivanje kriterija za pravljenje alfabetara i izrada alfabetara; treća faza je analiza odrednica različitim metodama; četvrta faza je izvođenje zaključaka na osnovu dobivenih rezultata.

Odabrani korpusi podijeljeni su u dvije grupe: 1) internet stranice sa domenom *.ba*¹ koje pripadaju različitim funkcionalnim stilovima; 2) bosanski korpus *bsWaC*.² Iz odabranog korpusa urađena je ekscerpcija građe. Iz korpusa sa domenom *.ba* pregledane su: zvanične internetske stranice, izvještaji, zakoni, pravni akti – što odgovara administrativnom i naučnom stilu; privatne stranice – blogovi, forumi, otvorene grupe na kojima se razvijaju nezvanične

¹ Stranice navedene u dijelu rada pod naslovom *Izvori*.

² <http://nlp.ffzg.hr/resources/corpora/bswac/> – preuzeto oktobra 2018.



diskusije i komentari – što odgovara razgovornom stilu; te informativni portali – što odgovara publicističkom stilu sa svim podvrstama (novinska informacija, članak, komentar, pregled, pismo, pamflet, polemika) (Katnić-Bakaršić 1999: 23). Urađena je i kraća analiza koja pokazuje u kojim se funkcionalnim stilovima preferira duži oblik genitiva množine (sa umetanjem nepostojanog *a*, npr. *pataka*), a u kojim kraći oblik genitiva množine (s nastavkom *-i*, npr. *patki*). Iz korpusa *bsWaC* preuzeti su brojčani pokazatelji upotrebe oblika genitiva množine.

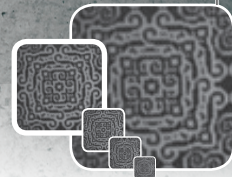
Izdvojena su dva kriterija za odabir odrednica. Prvi kriterij jeste ekscerpcija imenica ženskog roda koje pripadaju *e*-vrsti (drugoj deklinaciji) i koje završavaju suglasničkom skupinom, jer se upravo u tim oblicima genitiva množine javljaju dvojaki oblici (sa nastavkom *-a* uz nepostojano *a* – duži – ili sa nastavkom *-i* – kraći oblik). Drugi kriterij za odabir odrednica jeste frekventnost navedenih imenica u svakodnevnoj komunikaciji (pisanoj ili usmenoj), a određeno na osnovu odabranih uzoraka i praćenja upotrebe oblika.

Metode koje su korištene u toku istraživanja su: komparativna metoda, statistička metoda, induktivna metoda i metoda deskripcije. Komparativnom metodom pravopisnih i gramatičkih normativa bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika konstatirane su izvjesne normativne nedosljednosti u oblicima genitiva množine imenica ženskog roda, kao i razlike između sve tri standardnojezičke norme koje su u upotrebi u Bosni i Hercegovini. Upredo s tim rađena je i komparativna metoda sa pravopisnim normativom iz 1960. godine i sve je dato u tabelarnom prikazu, što omogućava jednostavan uvid u sve tri pravopisne norme, različite normative u okviru jedne norme i prikaz normativa iz 1960. koji je korišten prije procesa standardizacije bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika. Komparativna analiza iz elektronskog korpusa *bsWaC* daje i brojive pokazatelje oblika koji su češće u upotrebi i poređenje rezultata unutar norme bosanskog jezika. Nakon ekscerpcije i obrade građe iz korpusa *bsWaC*, statistička metoda omogućava komparativnu analizu na osnovu brojčanih vrijednosti i procentualne zastupljenosti određenih oblika.

Genitiv množine imenica ženskog roda e-vrste – stanje u normativnim priručnicima

Analizirali smo kako su normativi u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku definirali oblike genitiva množine imenica ženskog roda kod kojih se osnova završava suglasničkom skupinom. Govorimo li o različitim tvorbenim modelima za množinske oblike genitiva, u dijahronijskoj ravni mogu se pratiti različiti primjeri, kao najstariji (*pjěsāmā*) i najmlađi tip tvorbe bez umetanja nepostojanog *a*, ali sa nastavkom *-ī* (*pjěsmī*), te treći tip sličan nominativu sa dužinom (bez nepostojanog *a*, ali sa nastavkom *-ā*: *pjěsmā*). Kapović u svom radu “Širenje nastavka *-i* u genitivu množine e-deklinacije u suvremenoj štokavštini” naglašava: “Najčešća realna dvostrukost jest, čini se, ona s nepostojanim *ā* i s nastavkom *-ī*, npr. *pòšiljākā* i *pòšiljkī*, *prímjedābā* – *prímjedbī*, te ona s *-ā* s čuvanjem suglasničkoga skupa i *-ī*, npr. *kántā* i *kántī*, *tórbā* i *tórbī*, *sekúndā* i *sekúndī*” (Kapović 2018: 40).

Normativ u bosanskom jeziku (Jahić i dr. 2000) definira da genitiv množine imenica e-vrste, imenica ženskog roda koje se u nominativu završavaju na *-a* može imati dva nastavka (*-ā* uz nepostojano *a* ili nastavak *-ī*) s obzirom na to da li se osnova završava na suglasnički skup koji se u genitivu množine rastavlja nepostojanim *-a*: 1) da li se završava na suglasnike: *lj* (*zemlja*, *zemalja*), *m* (*pjesma*, *pjesama*), *r* (*sestra*, *sestara*), *v* (*crkva*, *crkava*) ili *k* (*marka*, *maraka*); 2) imenice ženskog roda kod kojih se osnova završava suglasničkom skupinom *db* (*primjedba*, *primjedaba*), *džb* (*narudžba*, *narudžaba*), *žb* (*optužba*, *optužaba*); 3) ili suglasničkim skupinama koje se nikad ne rastavljaju *st*, *zd*, *št*, *šč*, *šč*, *žd*; (Jahić i dr. 2000: 210) 4) imenice koje pred sufiksom *-ka* imaju obezvučenu osnovu (*sveska*, *svezaka*: od *svezati*; *pripovijetka*, *pripovjedaka*: od *pripovijedati*). Navedenim pravilima uspostavljen je sistem u kojem je određen nastavak za genitiv množine imenice e-vrste s mogućnošću normiranih dužih i kraćih oblika, u većini slučajeva, ali ne u svim. To pokazuje nedovoljnu ovjerenost normiranih oblika u jezičkoj praksi što je istaknuto i u *Gramatici bosanskog jezika*: “Ova načelna pravila nisu se potpuno stabilizirala”



(Jahić i dr. 2000: 210, §137). Navedena konstatacija odnosi se na imenice čija se osnova završava: 1) jednim suglasnikom; 2) suglasničkom skupinom koja se obavezno razdvaja nepostojanim *a* u genitivu množine; 3) one imenice koje se završavaju suglasničkom skupinom koja se nikad ne razdvaja nego se genitiv množine pravi samo obličkim nastavkom *-ā* i imenice koje imaju samo nastavak *-ī*. U vezi sa imenicama koje su u fokusu ovog istraživanja – imenice koje se završavaju suglasničkom skupinom, bosanska norma nudi tri oblika u genitivu množine: “Mnoge imenice imaju dva, a neke i tri oblika Gmn” (Jahić i dr. 2000: 210, §138). Prema mogućim oblicima za genitiv množine, “mnoge imenice” podijeljene su u tri skupine, što znači da se ne može sa preciznošću utvrditi kriterij za navedenu klasifikaciju, osim definiranje nastavka za genitiv množine za svaki primjer pojedinačno.

- a) “s nastavkom *-ā* (i s nepostojanim *a*) te s nastavkom *-ī*: (...) (*bukva, guska, olovka, patka, primjedba, tačka...* izdvojen samo nominativ A. K.);
- b) s nastavkom *-ā* (i bez nepostojanog *a*) te s nastavkom *-ī* (...) (*nepravda, smetnja*, izdvojen samo nominativ A. K.);
- c) s nastavkom *-ā* bez nepostojanog *a*, s *-ā* i s nepostojanim *a* te s nastavkom *-ī* (...) (*kletva, narudžba, optužba*, izdvojen samo nominativ A. K.)” (Jahić i dr. 2000: 210, §138)

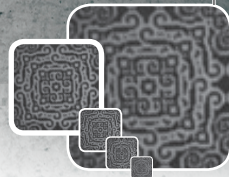
U citiranom dijelu, u zagradi, izdvojeni su samo oblici nominativa radi uočavanja suglasničkih skupova na koje se završavaju odabrane imenice u određenoj grupi. Očigledno je bilo teško uspostaviti sistem po kojem bi se jasno definiralo koje vrste imenica pripadaju kojoj grupi, što je također jedan od mogućih razloga zašto se pravila nisu “potpuno stabilizirala”.

Normativna nedosljednost prepoznaje se i u hrvatskom jeziku: “Nepostojano *a* umeće se još u skupine *db, džb, žb*, npr. *náredbe – náredābā, nárudžbe – nárudžābā, òptužbe – òptužābā;...*” s tim da postoji dodatak prethodnom pravilu, pa se tvrdi i to da: “U gen. mn. ne mora se umetati nepostojano *a* ili se uzima nastavak *-i*, npr.

svjèdodžbe – svjèdòdžbā i svjèdodžbi” (Barić i dr. 1997a: 155, §393). Za normu hrvatskog jezika data su i dodatna objašnjenja: “Skupine u kojima je zadnji glas *nj* rastavljaju se ako imenica znači što konkretno, a ne rastavljaju se ako znači što apstraktno, obično radnju, npr. *trèšnje* (voće) – *trèšānjā*, *glāvnje* – *glāvānjā*, *sūknje* – *sūkānjā*, *kròšnje* – *kròšānjā*, *višnje* – *višānjā*, *trèšnje* (protresti) – *trèšnjā*, *čèžnje* – *čèžnjā*, *smétnje* – *smétnjā*, *zèbnje* – *zèbnjā*.” (Barić i dr. 1997b: 94–95, §247). U smislu određivanja jasnijeg kriterija, autori navedenog normativa daju i dodatna tumačenja koja u normativima bosanskog jezika nisu naznačena, a mogla bi biti od koristi: “U imenicama koje pred sufiksom *-ka* imaju obezvučenu osnovu, u gen. mn. imaju temeljnu osnovu, ali proširenu npr. *bilješka* – *bilježākā*, (...) *priřpovijetka* – *priřpovijedākā*...” (Barić i dr. 1997b: 95, §247).

U gramatici srpskog jezika također upućuju na dubletne oblike u genitivu množine uz napomenu: “Многи такви дублети нису нормативни јер је један нормативно бољи или чешћи, нпр. *белешка*, ген. мн. *бележака*, боље него *белешки*; *варијанта*, ген. мн. *варијаната*, боље него *варијанти*, ... *загонетка*, ген. мн. *загонетака* (боље него *загонетки*); *примедба*, ген. мн. *примедаба* (боље него *примедби*)” (Piper i dr. 2013: 88, §156). I ovaj normativ pokazuje teškoću u uspostavljanju sistema po kojem bi se sa sigurnošću mogle odrediti imenice koje imaju određene nastavke, što je vrlo važno kada ova pravila trebaju usvojiti oni kojima jedan od ova tri jezika (bosanski, hrvatski i srpski) nije maternji jezik. U *Normativnoj gramatici srpskog jezika* upućuje se na to da: “У ген. мн. непостојано *a* се појављује доста недоследно када се основа именице завршава сугласничким групама, нпр. *земља* – *земаља*, али *петља* – *петљи*; а досљедније у основама које се завршавају групама /vc/, /kv/, /tk/, /šnʹ/, уп. *овце* – *оваца*, *тикве* – *тикава*, *битке* – *битака*, *вишње* – *вишања*” (Piper i dr. 2015: 89, §156a).

U vezi sa odabirom jednog od tri oblika za genitiv množine Kapović (2018: 40) navodi sljedeće: “Npr. u ERj se kao gen. mn. od *pjësma* navodi samo *pjësāmā* (što i jest oblik koji je jedini ili bar najčešći u štokavskom), dok se u praksi, iako puno rjeđe, može sresti i mlađi lik *pjësmi*”.



Nastavak *-i* u genitivu množine je noviji i sve se više upotrebljava u razgovornom jeziku, što zaključujemo na osnovu analizirane građe. Kapović navodi: “Da su oblici na *-ī* mlađi, vidi se po štokavskim govorima, npr. istočnohercegovačkima i južnoštokavskima (dubrovačko područje, Crna Gora), u kojima taj nastavak u potpunosti izostaje te se javlja samo staro *-ā* (s umetanjem nepostojanoga *ā* kod suglasničkih skupina ili ne)” (Kapović 2018: 41). U vezi s tim Kapović daje poređenje genitiva množine u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, a korpusi za ovu analizu su tri korpusa: *bsWaC*, *hrWaC* i *srWaC*. Radi preglednosti i za ovo istraživanje uočljivijeg sagledavanja pojave na jednom uzorku, Kapovićeve rezultate sortiramo u tabelarni prikaz (Kapović 2018: 40):

preuzeto 15. 3. 2018.	<i>pjesāmā</i>	<i>pjesmī</i>	<i>pjesma</i>	Ukupno (100%)
bsWaC	8.550 (97,34%)	118 (1,34 %)	115 (1,31 %)	8.783
hrWaC	60.445 (97,18 %)	936 (1,5 %)	816 (1,31 %)	62.197
srWaC	16.733 (98,64 %)	116 (0,68 %)	115 (0,68 %)	16.964

Brojčani pokazatelji kod Kapovića dopunjeni podacima izraženim u procentima (A. K.) daju informaciju da se genitiv množine za imenicu *pjesma* najčešće tvori nastavkom *-a* i umetanjem nepostojanog *a*. Procenti jasno pokazuju da je i u bosanskom i hrvatskom korpusu najčešći oblik *pjesāmā* s 97%, a u srpskom korpusu je gotovo redovan – 99%. Ostali oblici za genitiv su u minimalnom procentu, čak nijedan ne prelazi 1,5%.

Važno je imati informaciju kako su tekle faze u historijskom razvoju jezika uz konstataciju da je u praslavenskom jeziku genitiv množine “većine imenica završavao na *-z* ili *-b*. (...) I danas je *-ā* osnovni nastavak genitiva množine u štokavštini. (...) Pojednosti tog procesa još nisu utvrđene. Uostalom, iako je ovde izneto tumačenje najverovatnije, o poreklu ‘zagonetnog’ *-ā* u genitivu množine postoje u nauci

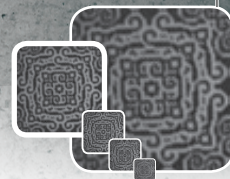
i mnoga druga, uzajamno oprečna shvatanja” (Brozović i dr. 1988: 24). O “oprečnim shvatanjima u nauci” govorili su i Brozović i Ivić, a Kapović naglašava nesklad između norme i jezičke prakse: “Svakako je u genitivu množine velika fluktuacija i standardna norma (tj. ono što se formalno propisuje/zapisuje u normativnim priručnicima) ne odgovara nužno uvijek realnoj praksi u smislu bilježenja svih realno postojećih varijanata” (Kapović 2018: 40).

Svakodnevna jezička praksa, standardni i razgovorni jezik, i u pisanju, a posebno u govoru, pokazuje upotrebu i dužih i kraćih oblika genitiva množine imenica ženskog roda e-vrste.

U tabeli koja slijedi dati su primjeri pravopisnih normativnih rješenja u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku za genitiv množine imenica e-vrste čija se osnova završava suglasničkom skupinom, u poređenju sa pravopisnim normativom srpskohrvatskog jezika.

Tabela 1: Prikaz normativnih rješenja u bosanskom, hrvatskom, srpskom jeziku i srpskohrvatskom jeziku (Pravopis 1960) za genitiv množine imenica ženskog roda (e-vrste) čija se osnova završava suglasničkom skupinom

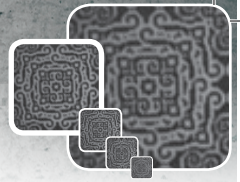
		bosanski jezik	hrvatski jezik	srpski jezik	<i>Pravopis hrvatsko-srpskog jezika – MH – MS</i>
1.	bilješka	bilješki i bilježaka (1996) bilježaka / bilješki (2018)	bilježaka ili bilješka ili bilješki (online Hrvatski pravopis)	bilježaka (bolje nego bilješki) (Pravopis 2010) бѣлѣжакѧ (Šipka 2009)	bilježākā
2.	biljka	biljaka / biljki*	-	бѣлѧкѧ и бѣлѧкѣ (Šipka 2009)	-
3.	breskva	bresaka / breskvi*	bresaka (HER, 2004)	ген. мн. брѣсквѣ и брѣсѧкѧ (Šipka 2009)	brëšākā i brëškvī



4.	daska	dasaka / daski*	dasākā / dasākā (HER, 2004)	дасáкā (Šipka 2009)	dasākā
5.	djevojka	djevojaka*	djevojaka (HER, 2004)	д(ј)èвòјáкā (Šipka 2009)	djèvòjākā
6.	fetva	fetava /fetvi (2018)	fetāvā / fetvī (HER, 2004)	фèтáвā и фèтвī (Šipka 2009)	fètāvā i fetvī
7.	freska	fresaka / freski*	fresākā (HER, 2004)	фрèсáкā (Šipka 2009)	frèsākā
8.	guska	gusaka /guski*	gusākā (HER, 2004)	гўсáкā (Šipka 2009)	gùsākā
9.	kruška	krušaka / kruški*	krušākā / kruški (HER, 2004)	крўшáкā и крўшкī (Šipka 2009)	krùšākā
10.	mačka	mačaka / mački*	mačaka / mački (HER, 2004)	мáчáкā (Šipka 2009)	māčākā
11.	narudžba	narudžaba / narudžbi*	narudžaba / narudžbi (Babić i dr. 1996)	нáруцбī (Šipka 2009) “ <i>наруцба</i> , ген. мн. <i>наруцаба</i> (поред <i>наруцба</i>) и <i>наруцби</i> ” (Правопис 2010)	nàrudžābā / nàrudžbī nàrudžābā / nàrudžbī
12.	olovka	- (1996) olovaka / olovki (2018)	olovaka / olovki (HER, 2004)	òлòвáкā и òлòвкī (Šipka 2009)	òlòvākā i òlòvkī
13.	optužba	optužaba / optužbi*	optužaba / optužbi (HER, 2004)	òптужáбā (Šipka 2009)	òptužābā
14.	patka	pataka / patki*	pataka / patki (HER, 2004)	пáткī и пáтáкā (Šipka 2009)	pātākā

15.	pošiljka	- (1996) pošiljaka / pošiljki / pošiljka (2018)	pošiljaka / pošiljki / pošiljka (HER, 2004)	пòшилĳākā и пòшилĳĳĳ (Šipka 2009)	pòšilĳākā i pòšilĳĳĳ
16.	primjedba	primjedaba / primjedbi*	primjedaba / primjedbi (HER, 2004)	прĳĳм(ĳ)едĳбĳ и прĳĳм(ĳ)едĳбĳ (Šipka 2009) ("прĳĳмедба: ген. мн. прĳĳмедаба, боље него прĳĳмедби." Клајн 2009)	primjedĳbā i primjedbĳi
17.	puška	pušaka / puški*	pušaka (HER, 2004)	пўшĳākā (Šipka 2009)	pūšākā
18.	stranka	- (1996) stra- naka (2018)	stranaka (HER, 2004)	стрĳнĳākā и стрĳнĳĳĳ (Šipka 2009)	
19.	tačka	tačaka / tački*	tačaka / tački (HER, 2004)	тĳčĳĳĳ и тĳčĳākā (Šipka 2009)	tāčākā
20.	tikva	tikava / tikvi (1996) tikava / tikvi (2018)	tikava / tikvi (HER, 2004)	тĳĳĳĳĳ и тĳĳĳĳĳĳ (Šipka 2009)	
21.	višnja	višanja*	višanja (HER, 2004)	вишĳања (Šipka 2009)	
22.	vočka	vočaka / vočki*		вòĳĳākā и уоб. вòĳĳĳĳĳ (Šipka 2009)	vōčākā
23.	žrtva			жрĳтĳĳĳĳ и жрĳтĳĳĳĳ / жрĳтĳĳĳĳĳ и жрĳтĳĳĳĳĳ (Šipka 2009)	

* Isti oblici i u *Pravopisu bosanskoga jezika* iz 1996. i 2018.



U *Pravopisu hrvatskosrpskog književnog jezika* – MH – MS (1960) jedini dubletni oblici su: *brěsākā i brěskvī, fětāvā i fětvi, nārudžābā i nārudžbī, òlōvākā i òlōvkī, pòšiljākā i pòšiljkī, prìmjedābā i prìmjedbī*, a isključivo duži oblik genitiva normiran je u primjerima: *bilježākā, dāsākā, djèvōjākā, frēsākā, gūsākā, krūšākā, mǎčākā, òptužābā, pātākā, pūšākā, tǎčākā, vōčākā*.

Правопис српског језика (2010) i *Правописни речник српског језика (са правописно-граматичким саветником)* (2009) u poređenju sa *Pravopisom hrvatskosrpskog književnog jezika* – MH – MS (1960) dozvoljava kraće oblike samo u imenicama: *биљкū, крūшкū, нāруцбū, нǎткū, мǎчкū*. U vezi sa ovom pojavom, Klajn (2011: 53) sugerira sljedeće: “Ako se osnova imenice na *-a* završava s dva ili tri suglasnika, u gen. mn. one mogu između njih da umetnu nepostojano *a* ili da dobiju genitivni završetak *-i*. **Prvom načinu se daje prednost** (istakla A. K.), pa je bolje npr. *primedaba, maraka, pripovedaka, svetiljaka, krošanja, sabalja, basana* nego *primedbi, marki* itd. S tim ipak ne treba preterivati...” Kod objašnjenja genitiva imenice *stranka* bosanski i hrvatski normativi ne prave razliku između značenja *stranka* – “klijent” i *stranka* – “politička partija”, nego je samo navedeno da je genitiv množine *stranka, stranaka*. Srpski normativ nudi sljedeće objašnjenje: “**странка**: дат. *странки* и *странци* кад се односи на човека (посетиоца у установи); само *странци* у смислу политичке партије. Ген. мн. *странака*, не *странки*” (Klajn 2011: 246).

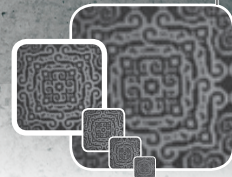
Srpski jezik normira duže oblike za genitiv množine samo u oblicima: *биљежакā, дасāкā, ò(j)èvōjākā, фрēsākā, гūsākā, мǎчākā, òптужābā, пūшākā, вишања*.

Od analizirane 23 imenice, standard u hrvatskom jeziku, a prema online *Pravopisu hrvatskog jezika* i *Hrvatskom enciklopedijskom rječniku* (2004), pored dužeg oblika u genitivu množine, normira i kraće oblike u primjerima: *bilješki, fetvi, kruški, mački, narudžbi, olovki, optužbi, patki, pošiljki, primjedbi, tački, tikvi*. Normirani samo duži oblici u genitivu množine imenica ženskog roda su u primjerima: *bresaka, djevojaka, fresākā, gusākā, pušaka, stranaka, višanja*. Nema nijedne imenice (od navedenih) koja ima dozvoljen samo kraći oblik.

U *Pravopisu bosanskog jezika* (1996, 2018) svi navedeni primjeri su normirani i kao duži oblici u genitivu množine (sa čuvanjem nepostojanog *a*) i kao kraći oblici. Ovakva fleksibilna norma olakšava, ali istovremeno, i dalje, u jezičkoj praksi ostaje nejasnoća, te se prema analiziranim tekstovima može primijetiti frekventnija upotreba jednog oblika u odnosu na drugi, što ćemo vidjeti na primjerima analizirane građe. Međutim, uočena je razlika koja se zasniva na upotrebi različitih jezičkih sredstava, u ovom slučaju različitih oblika za genitiv množine imenica *e*-vrste, u različitim funkcionalnim stilovima gdje se vidi preferiranje kraćih oblika u razgovornom, književnoumjetničkom i publicističkom stilu, a duži oblici se zadržavaju u administrativnom i naučnom stilu.

Genitiv množine imenica ženskog roda *e*-vrste – stanje u bosanskom korpusu *bsWaC*

Poslije komparativne analize normativa bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, a i u poređenju sa normativima srpskohrvatskog jezika, i uvida u normativna rješenja za genitiv množine imenica *e*-vrste, analizirali smo stanje u bosanskom korpusu *bsWaC*. Dobi-jeni brojivi parametri, preračunati u procente, daju jasniju sliku odabira dužih ili kraćih oblika genitiva množine imenica ženskog roda *e*-vrste. Sami oblici nisu dovoljni, ali kada se obrati pažnja na kontekst, tj. vrstu teksta iz kojeg je uzet pojedini oblik, primjetno je upravo ono što je već konstatovano: preferiranje dužih oblika u zvaničnoj komunikaciji, odnosno kraći oblici u nezvaničnim obraćanjima, na forumima, kratkim raspravama, ali i uporedno korištenje, čak i u istoj rečenici, dužih i kraćih oblika: “Hvatanje *bilježaka* u pokretu jedan je od svakodnevnih novinarskih poslova i u doba mobilnog novinarstva poprimio je razne forme, od audio i video materijala do zapisivanja kratkih *bilješki* u telefon” (3.1. link). Stoga su poslije tabelarnog prikaza dati i izvodi iz tekstova u kojima je vidljiv kontekst (i link web-adrese sa koje je preuzet), čime se može odrediti i funkcionalni stil kojem neki tekst pripada.



Izbor leksema izvršen je prema većoj frekventnosti u svakodnevnoj jezičkoj praksi od drugih imenica ženskog roda kod kojih osnova završava suglasničkom skupinom. U toku izbora leksema bilo je važno da se odabrane lekseme upotrebljavaju u svakodnevnoj komunikaciji, među govornicima različitog nivoa obrazovanja, a tekstovi su o različitim temama.

Tabela 2: Tabelarni prikaz analize odabranih imenica ženskog roda e-vrste iz korpusa *bsWaC*

	riječ	brojčano i procenat zastupljenosti ³				ukupno zastupljenosti
1.	djevojka	djevojaka	4.397 (98,92%)	djevojki	48 (1,07%)	4.445
2.	stranka	stranaka	15.121 (98,62%)	stranki	212 (1,38%)	15.333
3.	biljka	biljaka	2.627 (93,88%)	biljki	171 (6,11%)	2.798
4.	puška	pušaka	575 (93,80%)	puški	38 (6,20%)	613
5.	žrtva	žrtava	13.697 (93,56%)	žrtvi	943 (6,44%)	14.640
6.	kruška	krušaka	232 (84,97%)	kruški	41 (15,02%)	273
7.	freska	fresaka	131 (81,37%)	freski	30 (18,63%)	161
8.	daska	dasaka	312 (80,83%)	daski	74 (19,17)	386
9.	guska	gusaka	78 (78%)	guski	22 (22%)	100
10.	mačka	mačaka	765 (77,04%)	mački	228 (22,96%)	993
11.	olovka	olovaka	117 (74,52%)	olovki	40 (25,48%)	157
12.	tačka	tačaka	2.978 (67,11%)	tački	1.459 (32,89%)	4.437
13.	patka	pataka	59 (53,15%)	patki	52 (46,84%)	111
14.	voćka	voćaka	171 (51,51%)	voćki	161 (48,49%)	332
15.	breskva	bresaka	64 (43,54%)	breskvi	83 (56,46)	147
16.	bilješka	bilježaka	77 (30,43 %)	bilješki	176 (69,57%)	253
17.	tikva	tikava	21 (29,17%)	tikvi	51 (70,83%)	72
18.	pošiljka	pošiljaka	132 (27,33%)	pošiljki	351 (72,67%)	483

³ <http://nlp.ffzg.hr/resources/corpora/bswac/> (preuzeto oktobra 2018)

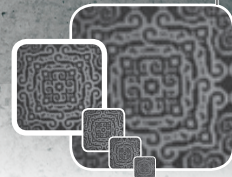
19.	višnja	višanja	196 (23,59%)	višnji	635 (76,41%)	831
20.	primjedba	primjedaba	87 (5,89%)	primjedbi	1.389 (94,12%)	1.476
21.	optužba	optužaba	33 (1,11%)	optužbi	2.927 (98,88%)	2.960
22.	narudžba	narudžaba	6 (0,51)	narudžbi	1.180 (99,49%)	1.186
23.	fetva	fetava	122 (27%)	fetvi	330 (73%)	452

Imenice su poredane od 1 do 23 prema visini procenta od najvišeg do najnižeg, a pokazuje se upotreba dužeg oblika genitiva množine u odnosu na kraći. Na taj način izdvajaju se u gornjem dijelu imenice koje imaju neuporedivo više dužih oblika genitiva množine: *djevojaka, stranaka, biljaka, pušaka, žrtava, krušaka, fresa, dasaka* itd.

Analizirajući frekvenciju upotrebe dužih ili kraćih oblika, može se zaključiti da su kraći oblici češći kod samo osam leksema ili 34,78%, od 23 lekseme koje su obuhvaćene analizom, uz napomenu da građa za analizu pripada bosanskom jezičkom korpusu (<http://nlp.ffzg.hr/resources/corpora/bswac>).

Tabela 3: Tabelarni prikaz prednosti oblika s -i nastavkom iz korpusa *bsWaC*

	riječ	kraći oblici gen. mn.		duži oblici gen. mn.		ukupno zastupljenosti
1.	narudžba	narudžbi	1.180 (99,49%)	narudžaba	6 (0,51%)	1.186
2.	optužba	optužbi	2.927 (98,88%)	optužaba	33 (1,11%)	2.960
3.	primjedba	primjedbi	1.389 (94,12%)	primjedaba	87 (5,89%)	1.476
4.	višnja	višnji	635 (76,41%)	višanja	196 (23,59%)	831
5.	pošiljka	pošiljki	351 (72,67%)	pošiljaka	132 (27,33%)	483
6.	tikva	tikvi	51 (70,83%)	tikava	21 (29,17%)	72
7.	bilješka	bilješki	176 (69,57%)	bilježaka	77 (30,43%)	253
8.	breskva	breskvi	83 (56,46%)	bresaka	64 (43,54%)	147



Izdvojene lekseme sa češćim kraćim oblikom imaju normirane i duže i kraće oblike u bosanskim normativima, osim lekseme *višnja*, za koju je naveden genitiv množine *višanja*. Za genitiv množine imenice *breskva* u korpusu je zabilježena skoro ujednačena upotreba dužeg i kraćeg oblika, a i u *Pravopisu bosanskog jezika* normirana su oba oblika.

Navedena komparativna analiza sve tri norme koje su u upotrebi u Bosni i Hercegovini upućuje na to da su normativci sve tri norme pratili svakodnevnu jezičku praksu, s tim da je savremena srpska norma ostala na tragu norme srpskohrvatskog / hrvatskosrpskog jezičkog standarda koji je normiran *Pravopisom* MS – MH 1960.

Prikaz dijela analizirane građe uz komentare na konkretnom tekstu

Prikupljena građa je navedena uz nazive internetskih stranica sa kojih je preuzeta na osnovu čega se može odrediti kojem funkcionalnom stilu pripada, a razvrstana je na sljedeći način:

- 1) imenice ženskog roda e-vrste sa dužim oblikom genitiva množine,
- 2) imenice ženskog roda e-vrste sa nastavkom *-i* genitiva množine i
- 3) upotreba dvaju oblika (dužeg i kraćeg oblika genitiva) u istoj rečenici ili različiti oblici u naslovu i tekstu ispod naslova.

Izdvojeni su dijelovi teksta radi kontekstualizacije, a oblici imenica ženskog roda e-vrste u genitivu množine posebno su istaknuti. U analizi građe nisu tretirani oblici genitiva množine sa nastavkom *-ā*, bez nepostojanog *a*, tipa: *òptužba*, gen. mn. *òptūžbā*, jer metodom uzoraka uočen je zanemariv procenat u analiziranom korpusu, a ni norma ih ne priznaje (Halilović 1993: 383; Šipka 2012: 744).

- 1) Imenice ženskog roda e-vrste sa dužim oblikom genitiva množine
“Oko 90 posto ukupne količine prispjelih *pošiljaka* sa kašnjenjem u prispjeću u Bosnu i Hercegovinu” ... “Obavještavamo

naše korisnike i javnost da je ovih dana prispjela izrazito velika količina *pošiljaka* iz Narodne republike Kine koja je strukturom uglavnom vezana za narudžbe putem interneta”, kazali su iz BH Pošte. “Izmjenična pošta 71003 Sarajevo je preko Međunarodnog aerodroma Sarajevo u periodu od 04.1.2017. – 08.01.2017. godine zaprimila oko 11 tona poštanskih *pošiljaka* iz međunarodnog prometa. Prerada, otprema i postupak pripreme za postupak uručjenja poštanskih *pošiljaka* je organiziran prema standardnim procedurama...” (1.1. link); Iz *bilježaka* Babur-Šaha (1.2. link); Upute o načinu pisanja *bilježaka* (1.3. link); OneNote je tzv. note alat koji služi za upravljanje svim mogućim (i nemogućim) vrstama *bilježaka*. (1.4. link); Upute za pisanje *bilježaka* u časopisu Hercegovina (1.5. link); Plijesan je napala čuveni ‘Codex Atlanticus’ Leonarda da Vinčija (Vinci), najveću zbirku crteža i *bilježaka* velikog renesansnog majstora... (1.6. link); Vrijednost *narudžaba* (1.7. link); ...zašto dobivaju plaće za skraćeno radno vrijeme koje je uvedeno zbog smanjenih *narudžaba* i recesije u početku godine... (1.8. link); ...zbog krizom prouzročenih smanjenih *narudžaba* za industrijske proizvode... (1.9. link); ...sve je manje *narudžaba* iz inozemstva... (1.10. link); ...Pedesetih i šezdesetih godina prošloga stoljeća poznati talijanski karoseristi živjeli su od posebnih *narudžaba* bogatih entuzijasta... (1.11. link); ...Uvoznik Sebastijan Simič tvrdi da je dobio nekoliko stotina *narudžaba* u Sloveniji... (1.12. link); Indeks vrijednosti novih *narudžaba* za zgrade... (1.13. link); ...Da ne bi došlo do višestrukog prikazivanja vrijednosti *narudžaba*... (1.14. link); Kao novi pravni instituti, samo, evo, ilustracije radi, po prvi put u zakonu su regulirana pitanja isporuke nenaručenih činidbi, zatim *narudžaba* elektronskim putem... (1.15. link); ...nalazi se mnoštvo *fresaka* iz srednjeg vijeka... (1.16. link); jedne od najpoznatijih Giottovih *freska* u bazilici... (1.17. link); Boraveći ovoga ljeta (1953) više dana sa ekipom za kopiranje i čišćenje *fresaka*... (1.18. link); ...donji dijelovi svih *fresaka*... (1.19. link); “Skidanje drvenih *dasaka* sa glavnog ulaza u zgradu Zemalj-



skog muzeja BiH u Sarajevu je dokaz da pravna država funkcioniše” ... “Postavljanje *dasaka* s ciljem sprečavanja ulaska u Zemaljski muzej...” (1.20. link); Praćenje *pošiljaka* u unutar-njem prometu ... Pod rokom uručenja poštanskih *pošiljaka* podrazumijeva se vrijeme (1.21. link); Opšti uslovi za prevoz *pošiljaka* (1.22. link); Udruženje *žrtava* i svjedoka genocida (1.23. link); ADRESA: *Žrtava* fašizma 1 (1.24. link); posmrtni ostaci 35 *žrtava* genocida (1.25. link); Sredstva za higijenu *mačaka*... (1.26. link); Tradicionalne borbe *pataka* u Novom Pazaru: ... takmičenje u borbi *pataka* ... Borba *pataka*, uvijek mužjaka... (1.27. link); Uzgojem domaćih kokoši, *pataka* i gusaka do unosnog posla... (1. 28. link).

2) Imenice ženskog roda e-vrste sa nastavkom -i genitiva množine

On nije otkrio ime autora *freski*, ali je istakao da umjetnik ima pravo na svoju slobodu... (2.1. link); ...naglasivši posebno povijesnu vrijednost *freski* koje više od pola stoljeća krase tvornicu... (2.2. link); ...Nakon pravoslavne crkve i unikatnih *freski*, u arheološkom parku ... arheolozi su došli do novog velikog otkrića... (2.3. link); ...četiri skulpture koje čine Novu religiju funkcionišu kao ciklus *freski*... (2.4. link); “...izvedena kompletna restauracija *freski*...” (2.5. link); ...nalazi se oko 1000 *freski* nastalih u razdoblju... (2.6. link); “...Ima i *freski* s likovima apostola...” (2.7. link); ...godine kada su slikari preko starih *freski* naneli malter... (2.8. link); ...fragменти *freski* mornarske crkvice... (2.9. link); ...Pogledajte veliki izbor *daski* od različite vrste drva: daske od bambusa, maslinove daske... (2.10. link); Tender/odluka-o-pokretanju-postupka-javne-nabavke-*daski*-za-rekonstrukciju-korcanickog-mosta-u-sanici/ (2.11. link); Svjetski dan *mački* (2.12. link); Ukoliko volite velike mačke, onda se radije odlučite za neku od većih pasmina domaćih *mački*. ... Pogledajte još neke od primjera velikih *mački*. (2.13. link); U Indoneziji otvoren kafić za ljubitelje *mački* ... igraju sa 15 različitih vrsta *mački*... (2.14. link); Fotografije prije i poslije usvajanja pasa i *mački*... (2.15. link); ...u kojoj traže od ruske vlade da prestane s “eliminacijom” *mački* i pasa lotalica... (2.16.

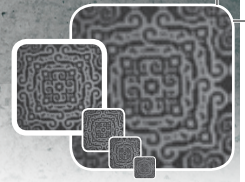
link); ...ali bez njega nema dolaska novih *patki*... (2.17. link);
-kada-potopite-40-*smokvi*-u-maslinovo-ulje (2.18. link).

3) Upotreba dvaju oblika (dužeg i kraćeg oblika genitiva) u istoj rečenici ili različiti oblici u naslovu i tekstu ispod naslova

Mobilna aplikacija za pravljenje *bilješki* i pisanje tekstova u pokretu... Hvatanje *bilježaka* u pokretu jedan je od svakodnevnih novinarskih poslova i u doba mobilnog novinarstva poprimio je razne forme, od audio i video materijala do zapisivanja kratkih *bilješki* u telefon. (3.1. link); PREDNOSTI VOĐENJA *BILJEŽAKA*... Vještine vođenja *bilješki* pomažu nam... (3.2. link);⁴ Vijest je iznenadila zaposlene koji tvrde da su imali dosta *narudžbi* za iduće dvije godine ... za prekid proizvodnje u Sloveniji nije bilo razloga jer je *narudžaba* za motocikle, skutere i bicikle s motorom u Europi i Americi dosta (3.3. link); ...U ovome zadnjem slučaju može da se postavi pitanje osiguranja minimuma *narudžbi* projekata ... tako da bi takav atelje radio onda kada ima *narudžaba*... (3.4. link); Transport temperaturno osjetljivih *pošiljaka* je posebna usluga ... EuroExpress je prva brza pošta u BiH koja je svoju djelatnost djelovanja proširila i na transport temperaturno osjetljivih *pošiljki*. (3.5. link); Kratak vodič i indikatori za identifikaciju *žrtava* trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini ... Osnovni oblici zaštite *žrtvi* i svjedoka *žrtvi* odnose se na... (3.6. link); smiješne fotografije tek okupanih *mački* ... Jedna od *mačaka* koja voli vodu je... (3.7. link).

Analizirani su tekstovi koji pripadaju različitim funkcionalnim stilovima (publicistički, novinarski, administrativni, razgovorni), a već iz samo izdvojenih primjera prepoznaje se: 1. nedosljednost u izboru dužih ili kraćih oblika u istom tekstu; 2. češća upotreba dužih oblika u naslovu teksta ili u nazivu web-stranice, a već ispod glavnog naslova nailazili smo na kraće oblike genitiva množine imenica ženskog roda; 3. miješanje tj. uporedna upotreba i kraćih i dužih oblika, čak u jednoj rečenici: "Hvatanje *bilježaka* u pokretu jedan

⁴ U prezentaciji na 41 slajdu ima 12 puta upotrijebljen oblik *bilješki*, a u naslovu prezentacije i u tekstu oblik *bilježaka* pojavljuje se 4 puta, i to samo u naslovu i podnaslovima.



je od svakodnevnih novinarskih poslova i u doba mobilnog novinarstva poprimio je razne forme, od audio i video materijala do zapisivanja kratkih *bilješki* u telefon” (3.1. link); 4. češća upotreba kraćih oblika u razgovornom stilu, u internetskim forumima kada se iznose lični stavovi i mišljenje nije zvaničan stav – što upućuje na izdvajanje dužeg oblika genitiva množine imenica ženskog roda u sociolingvističkom smislu kao učitivijeg, simbolička funkcija tog oblika bi značila pripadnost akademskom nivou ili iznošenje zvaničnog stava ili stava koji teži da bude zvaničan; 5. kraći oblici genitiva množine, a prema prethodno navedenom sociolingvističkom kriteriju, prepoznaju se češće u tekstu, dok su duži oblici kao pažljivije birani za naslove. U naslovu stoji: “PREDNOSTI VOĐENJA *BILJEŽAKA*”, a ispod istog naslova: “Vještine vođenja *bilješki* pomažu nam...” (3.2. link).

Zaključak

Analiza koja je predstavljena u ovom radu pokazala je različit izbor i upotrebu dužih ili kraćih oblika u različitim funkcionalnim stilovima – sociolingvistički razlozi gdje su oblici funkcionalnostilski uslovljeni. U administrativnom, publicističkom i književnoumjetničkom stilu prednost se daje dužem obliku kao superiornijem, a u tekstovima koji pripadaju razgovornom stilu veći je procenat kraćih oblika genitiva množine.

Razlozi zbog kojih se odabira kraći ili duži oblik genitiva množine, pa i naizmjenična upotreba oba oblika u istom tekstu, mogu biti sociolingvistički, ali i dijalekatski. Potvrda ove hipoteze zahtijeva terenska dijalekatska ispitivanja da bi se pronašli razlozi za pojavu različitih oblika koji mogu biti funkcionalnostilski uslovljeni, ali mogu biti i posljedica drugih vidova raslojavanja jezika.

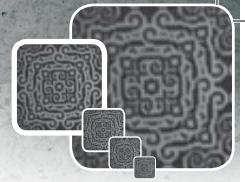
Iz analize navedenih primjera, ali u kontekstu iz kojeg su uzeti, može se izvesti zaključak da su duži oblici genitiva množine prisutni u tekstovima koji izražavaju zvaničan stav, što odgovara administrativnom, naučnom i dijelom publicističkom stilu, i to onom čije semantičko polje nema elemenata književnoumjetničkog stila.

O leksičko-gramatičkoj uslovljenosti pojave dužeg ili kraćeg oblika genitiva množine imenica ženskog roda e-vrste čija osnova završava suglasničkom skupinom moglo bi se govoriti kada bismo formirali i analizirali korpuse prema funkcionalnim stilovima i na isti način vršili analizu unutar svakog stila pojedinačno, a zatim izvodili zaključke komparativnom analizom upotrebe oblika u različitim funkcionalnim stilovima unutar jedne standardnojezičke norme. Ovakav pristup istraživanju i pronalaženju razloga i jasnih jezičkih rješenja podrazumijeva *popis*, zatim *opis*, pa tek na kraju *propis*, što omogućava definiranje jasnih kriterija za određivanje grupa imenica kod kojih se na isti način tvori genitiv množine.

Izvori

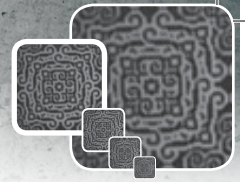
1) grupa

- 1.1. link: https://www.klix.ba/vijesti/bih/bh-posta-za-cetiri-dana-zatrpana-s-11-tona-postanskih-posiljki-najvise-iz-kine/170116021?utm_medium=Status&utm_source=Facebook&utm_content=170116021&utm_campaign=Klix.ba+Facebook+status (preuzeto 16. 1. 2017)
- 1.2. link: https://books.google.ba/books/about/Iz_bilje%C5%BEaka_Babur_%C5%A0aha.html?id=XtR_AAAACA AJ&redir_esc=y (preuzeto 28. 8. 2018)
- 1.3. link: http://stari.kbf.unsa.ba/upload/file/UPUTE_AUTORIMA.pdf (preuzeto 28. 8. 2018)
- 1.4. link: <http://comtech.ba/onenote-od-danas-besplatan/> (preuzeto 28. 8. 2018.)
- 1.5. link: <ff.sve-mo.ba/sites/default/files/slike.../Upute%20autorima.doc> (preuzeto 28. 8. 2018)
- 1.6. link: https://www.bhtelecom.ba/mobile_portal_news_item0+M53e7af87f74.html (preuzeto 28. 8. 2018)
- 1.7. link: http://www.bhas.ba/saopstenja/2006/GRAD_I-IX_2006.pdf (preuzeto 29. 8. 2018)



- 1.8. link: <https://www.radiosarajevo.ba/vijesti/regija/strajkasi-zauzeli-tvornicu-gorenje/11171> (preuzeto 29. 8. 2018)
- 1.9. link: <http://www.postaja.ba/index.php/vijesti/svijet/1163-> (preuzeto 29. 8. 2018)
- 1.10. link: <http://haler.blogger.ba/arhiva/2008/12/06/1944103> (preuzeto 29. 8. 2018)
- 1.11. link: <http://stylingcar.blogger.ba/arhiva/2006/09/11/422219> (preuzeto 29. 8. 2018)
- 1.12. link: <https://www.klix.ba/vijesti/svijet/zakon-o-zabrani-pusenja-u-sloveniji-i-na-ustavnom-sudu/071008045> (preuzeto 29. 8. 2018)
- 1.13. link: <http://www.sluzbenilist.ba/> (preuzeto 29. 8. 2018)
- 1.14. link: http://zis.ks.gov.ba/sites/zis.ks.gov.ba/files/METODOLOGIJA%2012_0.pdf (preuzeto 29. 8. 2018)
- 1.15. link: www.parlament.ba/session/DownloadDocument?...f462.. (preuzeto 29. 8. 2018)
- 1.16. link: https://www.glassrpske.com/novosti/vijesti_dana/Freske-u-srpskim-manastirima-Ljepota-koja-nadilazi-vijekove/lat/259255.html (preuzeto 30. 8. 2018)
- 1.17. link: https://www.bhtelecom.ba/mobile_portal_news_item0+M5d5d5d4b297.html (preuzeto 31. 8. 2018)
- 1.18. link: <https://www.fmks.gov.ba/download/zzs/1954/20-1954.pdf> (preuzeto 31. 8. 2018)
- 1.19. link: <https://www.fmks.gov.ba/download/zzs/1954/20-1954.pdf> (preuzeto 31. 8. 2018)
- 1.20. link: <http://sda.ba/home/salmir-kaplan-skidanje-dasaka-sa-zemaljskog-muzeja-dokaz-funkcionisanja-pravne-drzave/> (preuzeto 10. 12. 2018)
- 1.21. link: <https://www.post.ba/servisi/track-and-trace/> (preuzeto 25. 9. 2018)

- 1.22. link: http://www.expressbh.ba/pdf/UPS_Opsti_uslovi_za_prevoz_posiljaka.pdf (preuzeto 25. 9. 2018)
 - 1.23. link: <http://tortura.ba/> (preuzeto 26. 9. 2018)
 - 1.24. link: <https://bgs.ba/odjeljenje-6-zrtava-fasizma-1/> (preuzeto 26. 9. 2018)
 - 1.25. link: <https://www.oslobodjenje.ba/vijesti/bih/poznat-identitet-35-zrtava-genocida-koje-ce-biti-ukopane-11-jula-u-potocarima-376326> (preuzeto 26. 9. 2018)
 - 1.26. link: <http://agricom.ba/zoo/macke/higijena-i-zastita-od-parazita/> (preuzeto 26. 9. 2018)
 - 1.27. link: <https://www.klix.ba/vijesti/regija/tradicionalne-borbe-pataka-u-novom-pazaru-prestizom-se-smatra-posjedovati-patka-sampiona/160117024> (preuzeto 26. 9. 2018)
 - 1.28. link: <https://www.agroklub.com/stocarstvo/uzgojem-domacih-kokosi-pataka-i-gusaka-do-unosnog-posla/9444/> (preuzeto 26. 9. 2018)
- 2) grupa
- 2.1. link: <https://www.klix.ba/vijesti/regija/tito-marx-i-engels-u-vatri-pakla-na-fresci-u-crkvi-u-podgorici/140201005> (preuzeto 31. 8. 2018)
 - 2.2. link: <http://www.cemex.ba/FreskeutvorniciSv.KajouregistrukulturnihdobaraMinistarstvakulture.aspx> (preuzeto 30. 8. 2018)
 - 2.3. link: <https://www.faktor.ba/vijest/novo-arheolosko-otkrice-u-podzemnom-gradu-pronaen-manastir-iz-5-stoljeca-foto-184857> (preuzeto 31. 8. 2018)
 - 2.4. link: <https://www.britishcouncil.ba/damien-hirst-new-religion> (preuzeto 31. 8. 2018)
 - 2.5. link: http://www.islamskazajednica.ba/index.php?option=com_content&view=article&id=19948:ezan-sa-miscine-dzamiye-u-sarajevu-cuo-se-u-krugu-od-deset-kilometara&Itemid=457 (preuzeto 31. 8. 2018)



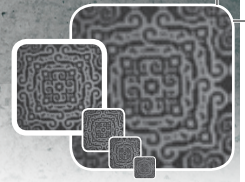
- 2.6. link: <https://www.bitno.net/kultura/likovna-umjetnost/santa-maria-antiqua-ranokrscanske-freske-srednjovjekovna-sikstinska-kapela/> (preuzeto 31. 8. 2018)
- 2.7. link: <http://www.svetlorijeci.ba/novosti/prona%C4%91ena-15-stolje%C4%87a-stara-crkva-u-turskoj> (preuzeto 31. 8. 2018)
- 2.8. link: <http://mondo.ba/a627751/Info/Drustvo/Ovo-su-najvece-srpske-svetinje-FOTO.html> (preuzeto 31. 8. 2018)
- 2.9. link: <http://www.prometej.ba/clanak/kultura/barski-epitafi-3112> (preuzeto 31. 8. 2018)
- 2.10. link: <https://www.lonciipoklopci.hr/daske-i-stalci/daske-od-masline/gid/348> (preuzeto 3. 9. 2018)
- 2.11. link: <https://www.akta.ba/Tender/odluka-o-pokretanju-postupka-javne-nabavke-daski-za-rekonstrukciju-korcanickog-mosta-u-sanici/356209> (preuzeto 10. 12. 2018)
- 2.12. link: <https://avaz.ba/zabava/zanimljivosti/289710/svjetski-dan-macki-danas-ih-posebno-obaspite-paznjom> (preuzeto 26. 9. 2018)
- 2.13. link: <https://www.klix.ba/lifestyle/ovo-su-najvece-macke-na-svijetu/150418041> (preuzeto 26. 9. 2018)
- 2.14. link: <https://visoko.co.ba/u-indoneziji-otvoren-kafic-za-ljubitelje-macki/> (preuzeto 26. 9. 2018)
- 2.15. link: <https://www.esrebrenica.ba/vijesti/fotografije-prije-poslije-usvajanja-pasa-macki.html> (preuzeto 26. 9. 2018)
- 2.16. link: <http://www.fena.ba/article/1004330/peticija-zbog-ubijanja-pasa-i-macaka-u-rusiji-uoci-svjetskog-prvenstva-u-fudbalu> (preuzeto 26. 9. 2018)
- 2.17. link: <http://tasteofcroatia.org/misanca/ljudi/3-lika-od-pataka-na-chefs-stageu/> (preuzeto 26. 9. 2018)
- 2.18. link: <http://kuharicaonline.com/znate-li-sta-se-dobije-kadapotpitate-40-smokvi-u-maslinovo-ulje> (preuzeto 26. 9. 2018)

3) grupa

- 3.1. link: <http://www.media.ba/bs/preporuka/bear-mobilna-aplikacija-za-pravljenje-biljeski-i-pisanje-tekstova-u-pokretu> (preuzeto 28. 8. 2018)
- 3.2. link: www.apeiron-uni.eu/.../VJEZBE%20VODJENJE%20B.ppt (preuzeto 29. 8. 2018)
- 3.3. link: <http://www.pogled.ba/clanak/propao-i-slovenski-tomos-najpoznatiji-proizvodjac-motocikala-u-bivsoj-drzavi/9210> (preuzeto 29. 8. 2018)
- 3.4. link: <https://www.fmks.gov.ba/download/zzs/1959-II/17.pdf> (preuzeto 29. 8. 2018)
- 3.5. link: <https://euroexpress.ba/transport-temperaturno-osjetljivih-posiljaka/> (preuzeto 25. 9. 2018)
- 3.6. link: <http://www.rs.cest.gov.ba/index.php/seminari-2017/91-18-1910konjic-indikatori-trgovine-ljudima-i-moderne-tehnologije-trgovine-ljudima/1968-prezentacija-l-sorrentino-18-10-17/file...> (preuzeto 26. 9. 2018)
- 3.7. link: <https://sarajevski.ba/22-smijesne-fotografije-tek-okupanih-macki/23861> (preuzeto 26. 9. 2018)

Literatura

- Babić, Stjepan, Finka, Božidar, Moguš, Milan (1996): Hrvatski pravopis, Školska knjiga, Zagreb.
- Barić, Eugenija, Lončarić, Mijo, Malić, Dragica, Pavešić, Slavko, Peti, Mirko, Zečević, Vesna, Znika, Marija (1997a): *Hrvatska gramatika, II. promijenjeno izdanje*, Školska knjiga, Zagreb.
- Barić, Eugenija, Lončarić, Mijo, Malić, Dragica, Pavešić, Slavko, Peti, Mirko, Zečević, Vesna, Znika, Marija (1997b): *Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika*, Školska knjiga, Zagreb.
- Brozović, Dalibor, Ivić, Pavle (1988): *Jezik, srpskohrvatski / hrvatsko-srpski, hrvatski ili srpski*, Jugoslavenski leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb.



- Halilović, Senahid (1996): *Pravopis bosanskoga jezika*, Preporod, Sarajevo.
- HER (2004): *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, EPH d. o. o. i Novi Liber d. o. o., Zagreb.
- HP online: *Hrvatski pravopis*, <http://pravopis.hr/>
- Jahić, Dževad, Halilović, Senahid, Palić, Ismail (2000): *Gramatika bosanskoga jezika*, Dom štampe, Zenica.
- Kapović, Mate (2018): “Širenje nastavka –i u genitivu množine e–deklinacije u suvremenoj štokavštini”, *Suvremena lingvistika* 44 (85), 39–72. (https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=300161)
- Katnić-Bakaršić, Marina (1999): *Lingvistička stilistika*, Open Society Institute Center for Publishing Development Electronic Publishing Program, Budapest, Hungary.
- Klajn, Ivan (2011): *Rečnik jezičkih nedoumica*, 11. dopunjeno izdanje, Prometej, Novi Sad.
- Šipka, Milan (2009, 2012): *Pravopisni rečnik srpskog jezika (sa pravopisno-gramatičkim savetnikom)*, IK “Prometej”, Novi Sad.
- Mrazović, Pavica, Vukadinović, Zora (1990): *Gramatika srpskohrvatskog jezika za strance*, Izavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci, Dobra vest, Novi Sad.
- Pešikan, Mitar, Jerković, Jovan, Pižurica, Mato (2010): *Pravopis srpskog jezika (izmenjeno i dopunjeno izdanje)*, Matica srpska, Novi Sad.
- Piper, Predrag, Klajn, Ivan (2013): *Normativna gramatika srpskog jezika*, Matica srpska, Novi Sad.
- Piper, Predrag, Klajn, Ivan (2015): *Normativna gramatika srpskog jezika. Ijekavsko izdanje, izmijenjeno i dopunjeno (prema drugom ekavskom izdanju)*, Matica srpska, Novi Sad.
- P H-S (1960): *Pravopis hrvatskosrpskog književnog jezika s pravopisnim rječnikom*, MH – MS, Zagreb – Novi Sad.

GENITIVE CASE PLURAL OF SECOND DECLENSION NOUNS – LANGUAGE NORM AND PRACTICE

Abstract: Female gender-case nouns ending in *-a* can have different genitive plural forms depending on if a noun's root ends is a consonant/cluster; the root can end in *lj*, *m*, *r*, *v* or *k*; it can also be a consonant cluster *db*, *džb*, *žb*, or finally the noun in front *-ka* suffix can have a voiceless root. Abovementioned rules based on root ending clearly determine the form of nouns' plural genitive. However language practice shows frequent exceptions to these rules caused by either too loose a rule itself or insufficient knowledge of grammar. To fix the mistakes that occur in everyday use of the language and also to resolve the dilemma such as what the correct form of genitive of certain nouns is (for example for *bilješka* / *note* is it a *bilježaka* or *bilješki*; for *narudžba* / *order*: *narudžaba* or *narudžbi*; for *višnje* / *cherry*: *višanja* or *višnji*; the language norm needs to be re-inspected, the grammar rules followed but also the familiarity of what the word sounds like to the native speakers needs to be taken into consideration.

Key words: plural genitive, declension, nouns, language norm, language practice, consonant clusters, busting/disappearing *a*.

Izjava autora o nepostojanju sukoba interesa i poštivanju općih etičkih kodeksa:

Autor potvrđuje da ne postoji nikakav stvarni ili mogući sukob interesa vezan za ovaj tekst te da je tekst napisan u skladu s etičkim kodeksima prema preporukama COPE (Comitee of Publishing Ethics).